

॥ ॐ ॥

॥ श्रीसामवेदीयसंध्याप्रयोगः ॥

योजनारः—महाराज श्री नथुरामशर्मा.

(०६)

प्रकट करनार,

गिरनारा इहान ७ ज्येष्ठराभ हाकर.

पारणंदर, काडिआवाड.

“अकृत्वा वैदिकं नित्यं प्रत्यवायी भवेन्नरः” श्रुति.

सावार्थः—वेदप्रतिपादित संध्यावर्धनादिक नित्यकर्म नहि करीने द्विज पापश्य दोषने पामेछे.

संध्या येन न विज्ञाता संध्या येनानुपासिता ।

जीवमानो भवेच्छूद्रो मृतः श्वा चाभिजायते ॥

श्रीमरीचिकृषि ॥

सावार्थ—७० दिने (ब्राह्मण, क्षत्रिय ने वैश्ये) संध्या न्गणी नथी, अने संध्यापासना करी नथी, ते दिने ज्येष्ठराभ शूद्र न्गणवे, अने मुआपछी कूनरे थायछे.

अभट्टावाट.

दाण्डीमां “गुजरात गेजेट” प्रेसमां छापी.

द्वितीय संस्करण. २००० भी प्रति.

साके १८१५. संवत् १९५०.

आ ग्रंथ सामवेदी द्विनेने प्रकटकत्ता तरक्षी विनामूक्ये महे

૫૬૬
(૦૬)

ભૂમિકા.

બ્રહ્માંડમાંના પ્રાણુપાનની સંધિસમયે પોતાના શરીરના પ્રાણુતત્ત્વની તથા બુદ્ધિતત્ત્વની શુદ્ધિ કરવામાટે સમર્થિના પ્રાણરૂપ સૂર્યમાં રહેલા અંતર્યામીની ઉપાસનારૂપે જે કર્મ કરવામાં આવે છે તે સંધ્યા કહેવાય છે. બ્રહ્માંડમાંના પ્રાણુપાનની વિશેષ સમય રહેનારી સંધિ સવાર, બપોર, સાંજ અને અર્ધરાત્રિએ થાય છે. શરીરમાંના પ્રાણુપાનની વિશેષ સમય રહેનારી સંધિનો સમય પણ બહુવા તે જ હોય છે. એ રીતે પિંડ અને બ્રહ્માંડમાં બ્યારે પ્રાણુપાનનું વહન શિથિળ પડી તે બંનેની સંધિરૂપ જે સુષુપ્તિ તેનું વહન વર્તમાન હોય ત્યારે સંધ્યાઉપાસના કરવી એમ કૃષ્ણભદ્રર્ષિઓએ નિર્માણ કર્યું છે. મધ્યરાત્રિએ સંધ્યાવંદન કરવાનું કાર્ય દિવસને કષ્ટદાયક જણાશે, એમ વિચારી તે પરમકારણિક ભદ્રર્ષિઓએ તે સમયમાટે આગ્રહ જણાવ્યો નથી, પણ માત્ર ત્રિકાળ સંધ્યા કરવાનો જ આવશ્યકતા જણાવી છે.

અહરહઃસંધ્યામુપાસીત (દિવસે નિત્ય નિત્ય સંધ્યાવંદન કરવું.)

એમ શ્રીવેદભગવાનની આજ્ઞા છે. સ્મૃતિઓમાં પણ પૂજ્ય ભદ્રર્ષિઓએ દિવસે સંધ્યાવંદન કરવાની બહુ બહુ અગત્યતા બતાવી છે. વળી લાગલાગટ ત્રણ દિવસ સંધ્યાવંદન નહિ કરવાથી દિવસ (આહાર, ક્ષત્રિય ને વૈશ્ય) સુદ્રાભાવને પામે છે, એટલે કે તેનાં શરીર, ઉદ્રિયો, પ્રાણ ને અંતઃકરણમાં બહુ તમોગુણ વ્યાપ્ત થાય છે; ને તેથી સદસત્ત્વ વિચારનો નિર્ણય કરવામાં તે અસક્ત થતો જાય છે. માટે પોતાનો ઉલ્લેખ ઇચ્છનાર દિવસે ચતુર્કાળે મુનિ

તાં સૂતક અને આપત્તિના સમયમાં પણ વ્યાવર્તન કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. મુદ્રા, ન્યાસ અને શાપવિમોચનાદિ તાંત્રિક ને ક્ષેપક વિષયો વૈદિકક્રિયામાં અગત્યના ન હોવાથી તે આ પુસ્તકમાં આપ્યા નથી. તેમ જ પ્રત્યેક મંત્રના આરંભમાં ઋષિ, દેવતા, છંદ ને વિનિયોગ સંસ્કૃતમાં બોલી જવાની આવશ્યકતા ન હોવાથી તે સંસ્કૃતમાં આપ્યા નથી, માત્ર ગૂજરાતીમાં આપેલ છે.

પ્રાતઃકાળમાં જ્યારે નક્ષત્ર સ્પષ્ટ દેખતાં હોય ત્યારે પ્રાતઃસંધ્યાનો આરંભ કરે તો તે ઉત્તમ કાળ, નક્ષત્ર ન દેખાતાં હોય એવે સમયે આરંભ કરે તો તે મધ્યમ કાળ, અને સૂર્યોદય થયાપછી આરંભ કરે તો તે કનિષ્ઠ કાળ છે. સાયંકાળે સૂર્ય સ્પષ્ટ દેખાતાં છતાં સંધ્યાવંદનનો આરંભ કરવો તે ઉત્તમ કાળ, સૂર્ય આથમી ગયાપછી આરંભ કરવો તે મધ્યમ કાળ ને નક્ષત્ર દેખાયા પછી આરંભ કરવો તે કનિષ્ઠ કાળ જાણવો. દોઢ પ્રહર દિવસ ચાપાપછીથી ઠેક સાયંકાળસુધી મધ્યાહ્નસંધ્યાનો સમય ગણાય છે. પ્રાતઃસંધ્યાદિના જે ઉત્તમ સમય કહ્યા તેમનું ઉલ્લંઘન થઈ જાય તો પ્રાયશ્ચિત્તનિમિત્ત એક અર્ધ્ય વધારે આપવો. અત્યંત અશક્તિને લીધે સંધ્યાનો લોપ થયો હોય તો પ્રત્યેક સંધ્યાદીઠ સો સો ગાયત્રીનો જપ કરવો. ત્રણ કરતાં અધિક દિવસ સંધ્યાનો લોપ થયો હોય તો ઉપવાસાદિ પ્રાયશ્ચિત્ત કરવું. શ્રાદ્ધમાં જમ્યા હોય તો દશ ગાયત્રીવડે મંત્રીને જળ પીધા પછી સાંજની સંધ્યા કરવી.

॥ इतिशिवम् ॥

૧ અનુકૂળતા ન હોવાથી અધી સંધ્યા ન થઈ શકે એમ હોય તો ગાયત્રીમંત્રનો જપ એ અવશ્ય કરવાં જોઈએ.

॥ ॐ ॥

॥ श्रीसामवेदीय संध्याप्रयोग.

प्रातःकालभां उडी पोताना छट्टदेवनुं ध्यान, स्मरण
भक्तनो नम करी पछी आंजो घोर्ष कागणा करी भगभूतन.
करवा ननुं. पछी शुद्धा, शिष्ट तथा हाथपगने यथाविधि घोर्ष के
करी योग्य वृक्षनुं पार आंगण लांशुं ने टयली आंगणी नुं ननु.
सरल ने छालवाणुं हातणुं ऐक स्थणे भेसीने करवुं. पछी धेर स्नान
करवुं होय तो ते नीयेना विधिप्रमाणे उष्णोदकथी करवुं.

उष्णोदकस्नानविधि.

धरे गरम* नणवडे स्नान करवुं. टाढा नणवडे करवुं नहि. पात्रभां
तीर्थभावनामे थोहुं टाहुं नण रेडी तेउपर गरम नण नांभवुं. पछी
ॐ शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये। शं यो रभिस्रवंतु
नः॥ ॐ आपःपुनंतु^१० ६०॥ ने ॐ आपोहिष्ठामयो^२० ६०॥
ऐ ऋयाओवडे ते नणमै अभिमंत्री गंगादि तीर्थानुं स्मरण करी

* भरलु, पुत्रादिकनो जन्मकाल, संक्रांति, आद्धदिवस, पोतानो जन्म-
दिवस, अने स्पर्शने अयोग्य ऐवी वस्तुनो स्पर्श ऐ निमित्त होय तो उष्ण
नणे स्नान करवुं नहि.

१ आ मंत्र मध्याह्नसंध्याभां पूरो आपेल छे, भाटे त्यां नुव्या.

२ आ मंत्र प्रातःसंध्याभां पूरो आपेल छे भाटे त्यां ननु.

. સંધ્યાપ્રયોગ.

. સ્નાન કરવામાં આચમન, અધમર્ષણ, અને
પાછું. સ્નાન કર્યાપછી આચમન ને માર્જન કરવાં.
કરી સૂકાયેલું વસ્ત્ર પહેરી સ્નાન સમયે પહેરેલું બીનું
ઉતારવું. નીચોવેલું વસ્ત્ર ખભાઉપર ધરવું નહિ. ન્યા-
અશુચિ હોય ત્યારે તેણે મૌનપણે સ્નાન કરી પછી આચમન
પુનઃ વિધિપૂર્વક સ્નાન કરવું.

ગૌણસ્નાન.

ૐ આપોહિષ્ઠા*૪૦ મંત્રવડે અંગને પ્રોક્ષણ કરવું તે
મંત્રસ્નાન, દશ ગાયત્રીમંત્રથીજળ મંત્રી તે જળથી અંગને પ્રોક્ષ-
ણ કરવું તે ગાયત્ર્યસ્નાન, ભસ્મથી સ્નાન કરવું (શરીરના ભાગોને
થોડી થોડી ભસ્મ લગાડવી) તે આગ્નેયસ્નાન, વસ્ત્ર પલાળી તેવડે
શરીરને લુંછવું તે કાપિલસ્નાન મૃતિકાથી સ્નાન કરવું તે પાર્થિવ-
સ્નાન ને આત્મચિંતન કરવું તે માનસસ્નાન ગણાયછે. પ્રત્યેક સ્નાનને
અંતે ઘોયેલું વસ્ત્ર પહેરી ઘોયેલું ઉપવસ્ત્ર ધારણ કરવું. ગૌણસ્નાન
કરવાથી જપ, સંધ્યા, ઇત્યાદિ કરી શકાયછે, પરંતુ તેવા સ્નાનથી
શ્રાદ્ધકર્મ, દેવપૂજા ઇત્યાદિ કરી શકાતું નથી. આ સ્નાનો માત્ર શરી-
રની અસુખાકારીના પ્રસંગમાં જ કરવાનાં છે. શરીર સ્વસ્થ હોય છ-
તાં ગૌણસ્નાન કરી સંધ્યાદિ નિત્યકર્મ કરવું એ યોગ્ય નથી.

ભસ્મનાં ત્રિપુંદ્રનો વિધિ.

સ્નાન કરી રહ્યાપછી અંતમાં અને સંધ્યા, જપ, હોમ, વૈ-

પ્રાતઃસંધ્યા.

શ્વેદવ, દેવપૂજન, યજ્ઞ, શ્રાદ્ધ, દાન ને સ્વા...

ભસ્મનાં ત્રિપુંડ્ર કરવાં જોઈએ. પ્રથમ ડાબા હાથમાં ભસ્મ.

છી તેપર જમણે હાથ રાખી સંપુટ કરી “ૐ અગ્નિરિતિ ભસ્મ,

વાયુરિતિ ભસ્મ, જલમિતિ ભસ્મ, સ્થલમિતિ ભસ્મ,

વ્યોમેતિ ભસ્મ, સર્વં હવા इदं ભસ્મ, મન एतानि ચક્ષૂષિ ભ-

સ્માનિ” એ મંત્રવડે તે મંત્રી તેમાં “ૐ આપોજ્યોતીરસો-

મૃતં બ્રહ્મ ભૂર્ભુવઃ સ્વરોમ્” એ મંત્રવડે જળ નાંખી પછી ખંતે

હાથની વચ્ચે ત્રણ આંગળીઓવડે તે ભસ્મને ૐ ત્ર્યંબકં યજ્ઞા-

મહે સુગંધિં પુષ્ટિવર્દનમ્। ઉર્વારુકમિવ બંધનાન્મૃત્યો મુક્તીયમા-

ડમૃતાત્ એ મંત્ર બોલી મસાળવી, પછી સૂર્યને પ્રદર્શિત કરી તે ભ-

સ્મવડે લલાટ, હૃદય, નાભી, કંઠ, ખભા, બાહુઓની સંધિઓ, પ-

ડખાં, અને શિર, એ સ્થાનકે “ૐ નમઃશિવાય” એ મંત્રવડે

ત્રિપુંડ્ર કરવાં.

॥ અથ પ્રાતઃસંધ્યા. ॥

બહાર જળાશયમાં ટાઢે પાણીએ કે ઘેર ગરમ પાણીએ વિધિપૂર્વક
સ્નાન કરી રહ્યાપછી પવિત્ર વસ્ત્ર પહેરી, ડાબા ખભાપર ખીજું
પવિત્ર ઉપવસ્ત્ર રાખી, પવિત્ર સ્થળે પવિત્ર ¹ આસનપર પૂર્વાભિમુખે

¹ દર્ભનું, મૃગચર્મનું, ધાંખરનું કે ઉતનું આસન સંધ્યાવંદ-
નના કામમાં લેવું. કેવળ પૃથ્વીપર કે લોહું જડેલા લાકડાના આ-
સનપર ખેસી સંધ્યાવંદન કરવું નહિ.

ત્રીતીય સંધ્યાપ્રયોગ.

૧. અસતું. આગળ એ તરભાણી, રૂપચિત્ર જળદ
પાત્ર, આયમની, અર્ધપાત્ર તથા અર્ધ્યપ્રદાન કરવાના
જળોનું પાત્ર એ ઠરાખવાં. પછી સ્વસ્થ થઈ ભસ્મ(વિભૂતિ)નાં,
શરીરના લલાટાદિ ભાગપર વિધિપૂર્વક ત્રિપુન્ડ્ર કરવાં. પછીથી હાથ
ધોઈ નીચે લખેલો ગાયત્રીમંત્ર બોલી શિખા આંધવી:-

ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ॥

धियो यो नः प्रचोदयात् ॥*

૨. એ પાણી કીણવાળું, પરપોટાવાળું, ઊનું, ખાંડ, કિંવા ડોળું
ન જોઈએ. મલિન જળ હોય તો તેને શુદ્ધ કરી ઉપયોગમાં લેવું.
ઊનું જળ શુદ્ધ હોય ને તેવિના ખીજું ટાડું જળ અપ્રાપ્ય હોય
તો તેને ટાડું પાડી કામમાં લેવું. જે દેશનું પાણી પૃથ્વીના દોપને
લીધે ખારાશવાળું જ છે, તે દેશમાં તેવા જળને ગાયત્રીમંત્રથી અ-
ભિમંત્રી ઉપયોગમાં લેવું.

૩. એ પાત્રો તાંબા કિંવા રૂપાનાં હોવાં જોઈએ.

૪. ગાયત્રી=ગાયત્રી-ગાનાર(યથાવિધિ જપ કરનાર)ને પા-
પથકી તારનાર.

ॐ એ શબ્દ ઇશ્વરનો વાચક છે. ને પ્રત્યેક વૈદિકમંત્રના આરં-
ભમાં તેનો ઉચ્ચાર કરવાની આવશ્યકતા છે. ભૂઃ ભુવઃ સ્વઃ એ ત્રણ
વ્યાહતિ છે. ત્રણ વેદમંત્રી સારણે જેથી કાઢેલ જે ત્રણ અથ-
વા સાત શબ્દો તે વ્યાહતિ કહેવાયછે. એ ત્રણ વ્યાહતિ અહીં
સૂર્યના વિશેષણરૂપે વપરાયેલી છે. ને તેમનો ક્રમથી પૃથ્વી, અંતરિક્ષ
સ્વર્ગ એવો અર્થ થાયછે. આઠ આઠ અક્ષરનું એક ચરણ એ-
ગાયત્રી થાયછે; માટે તેને ત્રિપદ પણ કહે-

પછી હાથ ધોઈ જમણા હાથના હવ...

ળ લઈ, તે હાથનો અંગુઠો તથા ટચલી આંગળી ગુદા ૨.

તે હાથને ડાબા હાથની તર્જની આંગળી અડાડી રાખી, આયમન કરી તે હથેળીને ધોઈ નાંખવી. [આયમન લઈ રહ્યા પછી 'પ્રત્યેક સમયે તે હથેળી ધોવાની છે એ સ્મરણમાં રાખવું'.]

પછીથી આયમનીમાં જળ લઈ નીચે ખતાવેલી રીતે સંધ્યો-પાસનાનો સંકલ્પ કરી તે જળતરભાણીમાં નાંખવું.

અત્રાઘ મહામાંગલ્યપદ અમુકમાસે^૧ અમુકપક્ષે^૨ અમુક-

છે. પહેલા ચરણમાં **પ્યં** છે તેનું **ણિયં** ગણવાથી તેના તત્સથી **દયાત્** મુધીના ૨૪ અક્ષરો થાયછે. તે આ પ્રમાણે:-

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
ત	ત્સ	વિ	તુ	વં	રે	ણિ	યં,	મ	ગો	દે	વ	સ્ય
૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪		
ધી	મ	હિ,	ધિ	યો	યો	નઃ	પ્ર	ચો	દ	યાત્		

શબ્દાર્થ:-પૃથ્વી, અંતરિક્ષ [ને] સ્વર્ગને ઉત્પન્ન કરનાર, દેવ(સ્વર્ગ)નું જે [ઉત્તમ તેજ] અમારી પુદ્ધિને [ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષમાં] પ્રેરેછે તે ઉત્તમ તેજનું [અમે] ધ્યાન કરીએ છીએ.

૫. આયમન કરતી વેળા હસવું કે બોલવું નહિ, તેમ જ આ-હું અવળું જોવું નહિ. પગમાં પાદુકાદિ કાંઈ ન પહેરવું. ગળામાં વસ્ત્રાદિ ન વીંટાળવું, તેમ જ માથે પલ્લુ વસ્ત્રાદિ કાંઈ ન બાંધવું. આયમન અંગુઠાના મૂળ આયમથી કરવું.

૬. અહીં જે માસ હોય તે કહેવો:-જેમ કાર્તિકમાસે, મા-ગશ્વીર્ષમાસે, પૌષમાસે, માઘમાસે, ફાલ્ગુનમાસે એ

દીપ સંધ્યાપ્રયોગ.

યથાવર્તમાનનક્ષત્રયોગકરણલગ્નમૂર્તસ-

... એવ ગ્રહગણવિશિષ્ટાયાં શુભપુણ્યતિથૌ મમોપાત્તદુરિત-
ક્ષયાર્થં પ્રાતઃસંધ્યોપાસનમહં કરિષ્યે ॥

પછી નીચેના મંત્રો [એના સિંધુદ્વીપ ઋષિ, જળ દેવતા, ને
ગાયત્રી છંદ છે. માથાપર માર્જન કરવામાં તેનો ઉપયોગ છે. માર્જન
પ્રત્યેક ચરણને અતે કરવું જોઈએ. કેટલાકને મતે પ્રથમ ગાયત્રીવડે
ને પછી આ મંત્રોવડે માર્જન કરવું એમ છે.] બોલી મસ્તકપર મા-
ર્જન કરવું-જમણા હાથનાં આંગળાંઓદ્વારા કે દર્ભદ્વારા માથાપર થો-
ડું જળ છાંટવું:-

શાશ્વમાસે, જ્યેષ્ઠમાસે, આષાઢમાસે, શ્રાવણમાસે, ભાદ્રપદમાસે,
આશ્વિનમાસે.

૭. અહીં જે પક્ષ હોય તે કહેવો:-જેમ શુક્લપક્ષે, કૃષ્ણપક્ષે.

૮. અહીં જે તિથિ હોય તે કહેવી:-જેમ પ્રતિપત્તિયૌ, દ્વિ-
તીયાયાંતિયૌ, તૃતીયાયાંતિયૌ, ચતુર્થ્યાંતિયૌ, પંચમ્યાંતિયૌ,
ષષ્ઠ્યાંતિયૌ, સપ્તમ્યાંતિયૌ, અષ્ટમ્યાંતિયૌ, નવમ્યાંતિયૌ, દ-
શમ્યાંતિયૌ, એકાદશ્યાંતિયૌ, દ્વાદશ્યાંતિયૌ, ત્રયોદશ્યાંતિ-
યા, ચતુર્દશ્યાંતિયૌ, પૌર્ણમાસ્યાંતિયૌ, અમાવાસ્યાંતિયૌ.

૯. અહીં જે વાર હોય તે બોલવો:-જેમરવિવાસરે, સોમ-
શનિવાસરે, ગુરુવાસરે, મુકુવાસરે, શનિવાસરે.

ૐ આપોહિષ્ઠામયોભુવસ્તાન.

ચક્ષસે ॥ ૧ ॥^{૧૦} ૐ યોવઃ જિજ્ઞત્સોર્જ્જ્ઞાસ્યમાન.

ઉશતીરિવમાતરઃ ॥ ૨ ॥^{૧૧} ૐ તસ્માડઅરજ્ઞમામવોયસ્યક્ષયાપ

જિન્વથ ॥ આપો જનયથાચનઃ ॥૩॥^{૧૨}

૧૦. શબ્દાર્થઃ—હે પાણી ! [તમે સર્વ પ્રાણિઓને] સુખ આપનાર થાઓ. [તેવા] તમે અમને અન્નમાટે સ્થાપો, (અમોને સધળી જાતના અન્નની પ્રાપ્તિ થોડી કરો), [તથા અમને] મોટા રમણીય સમ્યક્ જ્ઞાનમાટે [થોડી કરો]. ૧.

૧૧. શબ્દાર્થઃ—[હે પાણી !] જે તમારો અત્યંત કલ્યાણકારી રસ [છે], તે [રસ]ની અમને અહીંયાં પ્રાપ્તિ કરો, [પુત્રતું બહુ] ઇચ્છતી માની પેઠે. [અર્થાત્ જેમ મા પોતાના દીકરાતું કલ્યાણ ઇચ્છતી તે-તું, હૃદય વગેરે રસથી પોષણ કરેછે, તેમ હે જળ ! તમે અમારૂં પોષણ કરો.] ૨.

૧૨. શબ્દાર્થઃ—હે પાણી ! જે [અન્ન]ના નિવાસમાટે [તમે ઓપધિને] સ્થાન કરોછો, તે [અન્ન]માટે [અમે] તમને ચારે બહુથી પામીએછીએ. વળી [હે જળ ! તમે] અમને [પુત્રપૌત્રાદિ] ઉત્પન્ન કરવામાં સમર્થ કરો. ૩.

ગાયત્રીતું આવાહન કરવાની જેને ઇચ્છા થાય તેણે માર્ગન કર્યાપછી બંને હાથ જેડી રાખી નીચેના મંત્રો વડે આવાહન કરવું:—

પૂર્વાસંધ્યાતુમ્ભવત્રી, રક્તાંગીરક્તવાસસા ।

અક્ષસૂત્રધરાદેવી, કમંડલુસમન્વિતા ॥ ૧ ॥

હંસસ્કંધસમારૂઢા, તથા ચંદ્રસદૈવતા ।

ત્રીય સંધ્યાપ્રયોગ.

કરવા. પ્રાણાયામનો સામાન્યવિધિ

છે:—

આંખો બંધ રાખી મૌન ધારણ કરી ડાબા નસકોરાદ્વારા થોડો રેચક કરી પછી જમણા હાથની અનામિકા તથા ટચલી આંગળીથી નાકનું ડાબું છિદ્ર દબાવી, જમણા છિદ્રદ્વારા બહારના અમૃતમય વાયુનું યથાશક્તિ આકર્ષણ કરવું. એ વેળાએ શુદ્ધાને સંકોચવી. પછી અંશુહાવડે જમણું છિદ્ર પણ રોકી દેવું; અને ડોકને નીચી નમાવી નીચેના મંત્રનું મનમાં ત્રણવાર સ્મરણ કરતામુધી તે પૂરેલા પવનને રોકી રાખવો. પછી ડોકને પૂર્વવત્ ઊંચી કરી, નાભીને ઘરડાબણી ખેંચી ડાબા છિદ્રવાટે અંતરના પવનને ધીરે ધીરે બહાર કાઢવો. આ એક પ્રાણાયામ થયો^{૧૩}. આવા ત્રણ પ્રાણાયામ કરવાના છે:—

ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः
ॐ सत्यं ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो
यो नः प्रचोदयात् ॐ आपोज्योतीरसोमृतं ब्रह्म भूर्भुवः

कुमारीऋग्वेदमुखी, ब्रह्मणासहआवह ॥ २ ॥

आयाहिवरदेदेवि, व्यक्षरेब्रह्मवादिनि ।

गायत्रिछंदसांमातर्, ब्रह्मयोनिनमोस्तुते ॥ ३ ॥

૧૩. આ આરંભના સાધકમાટે કમકાંડની પદ્ધતિના પ્રાણાયામ સમજવા. પૂરકથી ચારગણો કુંભક તથા બમણો રેચક કરવો. ૧૦ મિનિટ કાલે હોવાથી આમાં આપી નથી.

તાતપિ જુહોમિ, સ્વાહા ॥ ૧૫

નાણે આચમન કરી રહ્યાપછી જમણી હથેળીમાં રાખી ડાબા હાથના અંગુઠાવડે નાકનું ડાચું છિદ્ર દબાવી રાખી જમણી હથેળીને નાકના જમણા છિદ્ર આગળ રાખી, નીચેનો મંત્ર એક શ્વાસે એકવાર મનમાં બોલી, તે નાસિકાદ્વારા તે હથેળીમાંના જળપર રેચક કરવો. પછી તે જળને જોયાવગર ડાબા હાથ બણી ફેંકી દેવું; ને તે જળમાં નિકળેલા પાપ પુરૂષના હજારો કડકા થઇ ગયા એવી ભાવના કરવી:—

ૐ ઋતંચ સત્યંચામીદ્વાત્તપસોદ્યજાયત ॥ તતો રાત્ર્ય-
જાયત તતઃસમુદ્રોઽર્ણવઃ ॥ સમુદ્રાદર્ણવાદધિસંવત્સરો અજા-
યત ॥ અહોરાત્રાણિ વિદધદિશ્વસ્ય મિષતો વશી ॥ સૂર્યાચં-
દ્રમસૌ ધાતા યથાપૂર્વમકલ્પયત્ ॥ દિવંચ પૃથિવીં ચાંતરિક્ષ-
મથોસ્વઃ ॥^{૧૬} [આ મંત્રના અધર્મર્ણજ ઋપિ, અનુષ્ટુપ્ છંદ ને ભા-

૧૫. શબ્દાર્થ:—સૂર્ય તથા યજ્ઞ અને યજ્ઞના પતિઓ (ઈંદ્રાદિ દેવો) અસાંગયજ્ઞકૃત પાપોથી મારી રક્ષા કરો. [મેં] રાત્રિએ મનથી, વાણીથી, હાથથી, પગથી, પેટથી [ને] લિંગથી જે પાપ કર્યું હોય, તે [પાપ] રાત્રિ દૂર કરો. [તથા] મારામાં જે કાંઈ પાપ [હોય તે યજ્ઞ] મારે [રક્ષણ કરો]. હે જળ! આ [પાપ] હું મોક્ષના કારણરૂપ હૃદયના મધ્યમાં રહી પ્રકાશ કરનાર સૂર્યમાં [આચમનવડે] હોમું છું, [તે] સારી રીતે હોમેલું થાઓ.

શબ્દાર્થ:—સર્વત્ર પ્રકાશમાન એવા પરબ્રહ્મથી પ્રથમ પ્ર-

પ્રાતઃસંધ્ય

વટ્ટ દેવતા છે. ને અધર્મર્ષણ કરવા.

એવી રીતે અધર્મર્ષણ કરી રહ્યાપછી આયમન

સૂર્યના સામા ઉભા રહી, ખોળામાં કિંવા અર્ધપાત્રમાં જળ લઈ ત્રણ ત્રણ વ્યાહતિસહિત ગાયત્રીમંત્રવડે સૂર્યને ત્રણ અર્ધ આપવા. અનુકૂળતા હોય તો એ અર્ધ ચંદન, અક્ષત તથા પુષ્પસહિત આપવા. દિવસ ઉગી ગયાપછી સંધ્યા કરવામાં આવે તો પ્રાયશ્ચિત્તનિમિત્ત પુષ્પસહિત એક એથો અર્ધ ઉપરની રીતે આપવો. [અર્ધ આપતી વેળા તર્જની તથા અંગુઠાને અડવાં દેવાં નહિ. ને ખોળાને ઉંચો લાવી સૂર્યને અર્પણ કરતા હોઈએ તેમ ખીજી તરબાણીમાં થોડું જળ નાંખી, તેમાં કે ખીજી પવિત્ર જગ્યાએ તે જળ ફેંકવું.]

પછી બંને પગના ફણાપર ઉભા રહીને તથા બંને હાથ ઊંચા કરીને નીચેના એ મંત્રોદ્વારા સૂર્યનું ઉપરથાન કરવું [એ મંત્રોમાંના પહેલા મંત્રના પ્રસ્ફુલ્લ ઋષિ, ને ગાયત્રી છંદ છે. ખીજના કૌત્સ ઋષિ, ને ત્રિષ્ટુપ્ છંદ છે. બંનેના દેવતા સૂર્ય છે. સૂર્યનું ઉપરથાન કરવામાં તેમનો ઉપયોગ છે.]:—

ॐ उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय

કૃતિ તથા મહત્તત્વ ઉપજ્યાં. પછી અહંકાર ઉપજ્યો. પછી પરિણામ પામનાર તન્માત્રાસમૂહ [ઉપજ્યો]. પરિણામ પામનાર તન્માત્રાસમૂહી સ્થૂળભૂતસમૂહ ઉત્પન્ન થયો. [પછી] વિશ્વને રચવામાં સમર્થ બ્રહ્મા પૂર્વ કલ્પપ્રમાણે દિવસરાત્રિના વિભાગ કરનાર સૂર્યચંદ્રમા સંજ્ઞતા હવા. [તેમ જ] મહર્લોક તથા પૃથ્વી અને અંતરિક્ષ તથા સ્વર્ગલોક [પણ સંજ્ઞતા હવા]

પ્રાનામુદગાદનીકં ચક્ષુર્મિત્રસ્ય વરુ-
આમાદ્યાવાપૃથિવી અન્તરિક્ષં સૂર્ય આત્મા જગ-
તસ્તસ્થુષશ્ચ ॥ ૨ ॥^{૧૭}

ઉપસ્થાન થઈ રહ્યાપછી ઉભા રહીને સ્થિર ચિત્તે દશ, અઠા-
વિશ, એકસો આઠ, કે એક હજાર આઠ ગાયત્રીમંત્રનો જપ અર્થના
રમરણુપૂર્વક કરવો. જપ કરમાળા[અનામિકાનો વચ્ચેલો વેદો પછી
તેનો પહેલો વેદો, પછી ટચલીનો પહેલો, ખીન્ને, ને ત્રીન્ને વેદો,
પછી અનામિકા ને મધ્યમાના ઉપદ્યા વેદો ને છેવટ તર્જનીનો ત્રી-
ન્ને, ખીન્ને ને પહેલો વેદો મળીને કરમાળા થાયછે. મધ્યમાનો પ-
હેલો તથા ખીન્ને વેદો એ કરમાળાનો મુમેર ગણાયછે.]થી કિંવા
રૂદ્રાક્ષની માળાથી હાથને નાભીપર રાખી તેપર વસ્ત્ર ઢાંકી કરવા-
નો છે.^{૧૮}

૧૭. શબ્દાર્થ:—તે પ્રકાશરૂપ દેવ સૂર્યને, કિરણો જગતના પ્રકા-
શનેમાટે ઉત્કર્ષથી ધારણુ કરેછે—ઉંચે લઇ જાયછે. [તે સૂર્યને અ-
મે પામીએછીએ.] ૧.

દેવતાઓના સમૂહરૂપ, મિત્રદેવતાના વરણુદેવતાના [ને] અગ્નિ-
દેવતાના ચક્ષુરૂપ, [આ સૂર્ય] વિચિત્રતાથી ઉદય પામેછે. જંગમ અને
સ્થાવરના આત્મારૂપ [આ] સૂર્ય [પોતાનાં કિરણના સમૂહથી]
સ્વર્ગ, પૃથ્વી [તથા] અન્તરિક્ષને વ્યાપ્ત કરેછે. ૨.

૧૮. જોણે ગાયત્રીનું આવાહન કર્યું હોય તેણે જપ કર્યાપછી
નીચેનો મંત્ર બોલી ગાયત્રીનું વિસર્જન કરવું. વિસર્જનનો મંત્ર
બોલતીવેળા બંને કરતલો સૂર્યસામાં રાખવાં:—

અન્તરે નિગન્તે જાતા, ધૂમ્યાં પર્વતવાસિની ।

મધ્યાહ્નસંધ્યા

પછી ગુરુ, દેવ અને બ્રાહ્મણને,
હાથ રાખી નમસ્કાર કરવા. ૧૯

પછી આચમનીમાં જળ લેઈ અનેન પ્રાતઃસંધ્યાચ્ચેનકમ-
શ્રીભગવાન્ પરમેશ્વરઃ પ્રીયતાં ન મમ ॥ ઐ તત્સદ્બ્રહ્માર્પણમ-
સ્તુ ॥ ઐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ ॥ એમ બોલી તે જળ તર-
બાણીમાં નાંખી સંધ્યાની સમાપ્તિ કરવી.

॥ इति प्रातःसंध्या ॥

॥ अथ मध्याह्नसंध्या ॥

મધ્યાહ્નસંધ્યામાં જે વિશેષ ક્રિયા બિન્નપણું છે, તે દર્શાવવામાં
આવે છે. મધ્યાહ્નસંધ્યા પણ પૂર્વાભિમુખે બેસીને કરવી.

સંકલ્પમાં—મધ્યાહ્નસંધ્યોપાસનમહંકરિष्यે ૨૦ એમકહેવું. ૨૧

ब्रह्मणा समनुज्ञाता, गच्छ देवि यथामुखं ॥ १ ॥

૧૯. જોડેલા હાથથી આચાર્યના સ્વરૂપની ભાવના કરી તેમને
નમસ્કાર કરવા. અને પછી જોડેલા હાથ પ્રદક્ષિણાની રીતે માથાની
આસપાસ ફેરવી નીચેનો મંત્ર બોલી સૂર્ય તથા અગ્નિ આદિ દેવને
અને બ્રાહ્મણોને નમસ્કાર કર્યાની, નમન કરી ભાવના કરવી.

ॐ आसत्यलोकात्पाताला दालोकालोकपर्वतात् ।

ये संति ब्राह्मणादेवा स्तेभ्यो नित्यं नमोनमः ॥ १ ॥

૨૦. શબ્દાર્થઃ—હું મધ્યાહ્ન સંધ્યાની ઉપાસના કરીશ.

૨૧. જે ગાયત્રીનું આવાહન કરતું હોય તો તે નીચેના મંત્રો-
કારા કરવું:—

૧૫ સંધ્યાપ્રયોગ.

ના. એના વામદેવ ઋષિ, અનુષ્ટુપ્ છંદ
ગીત છ. ને આચમન લેવામાં તેના ઉપયોગછે) દ્વારા લેવું:-

ૐ આપઃ પુનંતુ પૃથિવીં પૃથ્વી પૂતા પુનાતુ માં ॥ પુનંતુ
બ્રહ્મણસ્પતિર્બ્રહ્મપૂતાપુનાતુ માં ॥ યદુચ્છિષ્ઠમભોજ્યંચયદ્વાદુ-
શ્ચરિતંમમ ॥ સર્વપુનંતુમામાપોઽસતાંચપતિગ્રહંસ્વાહા ॥^{૨૨}

ગાયત્રીમંત્રવડે સૂર્યને એક અર્ધ્ય ઉચ્ચે ઉછાળીને આપવો.
ગાયત્રીમંત્રનો જપ હૃદય આગળ હાથ રાખી તેપર વસ્ત્ર ઢાંકીને કરવો.

સમાપ્તિમાં અનેન મધ્યાહ્નસંધ્યાચ્યુતેન ૪૦ કહેવું.

બાકીનું ખીજું બધું પ્રાતઃસંધ્યાપ્રમાણે કરવું.

॥ ઇતિ મધ્યાહ્નસંધ્યા ॥

મધ્યાહ્નકાલે યા સંધ્યા, શ્વેતાંગી શ્વેતવાસસા ।

વૃષસ્કંધસમારૂઢા, તથા ચ રુદ્રદૈવતા ॥ ૧ ॥

યુવાયજુર્વેદમુખી, રુદ્રેણ સહ આવહ ।

આયાહિ વરદે દેવિ, ત્ર્યક્ષરે રુદ્રવાદિનિ ॥ ૨ ॥

સાવિત્રિ હૃદસાં માતા, રુદ્રયોનિ નમોસ્તુ તે ॥

૨૨. શબ્દાર્થઃ—જળ પૃથ્વીને (સ્થૂળ શરીરને) પવિત્ર કરો, પવિત્ર થયેલી પૃથ્વી (સ્થૂળ શરીર) મને (ક્ષેત્રગને) પવિત્ર કરો. વળી તે જળ બુદ્ધિને પવિત્ર કરો, પવિત્ર થયેલી બુદ્ધિ મને પવિત્ર કરો. જે એક અને નિહિત બોલ્ય તથા જે અપ્રતિબદ્ધના પ્રતિબદ્ધ [અહણ્ય] મારામાં દુરાચરણ [હોય તે] સર્વથી જળ

સાયંસંધ

॥ અથ સાયંસંધ ॥

સાયંસંધ્યામાં જે વિશેષ કિંવા બિનપણું છે તે દર્શાવવા .

સંપદપદમાં—સાયંસંધ્યોપાસનમહંકરિષ્યે એમ કહેવું. ૨૩

મંત્રાચમન નીચેના મંત્ર બોલીને લેવું:—

ૐ અગ્નિશ્ચ મામન્યુશ્ચ મન્યુપતયશ્ચ મન્યુકૃતેભ્યઃ
પાપેભ્યોરક્ષંતાં, યદદ્વાપાપમકાર્પ્યં, મનસાવાચાહસ્તાભ્યાં,
પદ્ભ્યામુદરેણશિશ્ના, અહસ્તદવલુંપતુ, યત્કિંચિદુરિતંમ-
યિ, इदमहंमाममृतयोनौ, सत्येज्योतिषि जुहोमि, स्वाहा॥ ૨૪

મને પવિત્ર કરો. આ [આચમનવડે તે સર્વ પાપો] સારી રીતે હો-
મેલ થાઓ.

૨૩. ગાયત્રીનું આવાહન કરવું હોય તો તે નીચેના મંત્રોવડે
કરવું:—

अपराणहेतु या संध्या, कृष्णांगी कृष्णवाससा ।

गरुडस्कंधसमारुढा, तथा च विष्णुदैवता ॥ १ ॥

वृद्धा सप्तर्षीमुखी, विष्णुना सह आवह ।

आयाहि वरदे देवि, त्र्यक्षरे विष्णुवादिनि ॥ २ ॥

सरस्वति छंदसां मातर, विष्णुयोनि नमोस्तुते ॥

૨૪. શબ્દાર્થ:—અગ્નિ તથા યજ્ઞ અને યજ્ઞના પતિઓ (ઇદ્રાદિ
દેવો) અસાંગયજ્ઞકૃત પાપોથી ભારીરક્ષા કરો. મનથી, વાણીથી, પગથી,
પેઠથી [ને] લિંગથી દિવસે [મેં] જે પાપ કર્યું હોય, તે [પાપ] દિવસ દૂર
કરો, [તથા] મારામાં જે કાંઈ પાપ રહ્યા તે શાંત થાય.

૧૫ સંધ્યાપ્રયોગ.

રૂપિ, અમિ દેવતા, ને પ્રકૃતિ હંદ છે.
[તેના ઉપયોગ છે.]

ગાયત્રીજપ બેસીને નાસિકાગ્રપાસે હાથ રાખી તેપર વજ્ર ઢાં-
કી કરવો.

સાયંસંધ્યા પશ્ચિમાભિમુખે કરવી. ને ગાયત્રીજપ પણ તે જ
દિશાબણી મુખ રાખીને કરવો.

સમાપ્તિમાં અનેન સાયંસંધ્યાચ્યુતેન ઇં કહેવું.

બાકીનો ભાગ પ્રાતઃસંધ્યાપ્રમાણે.

॥ ઇતિ સાયંસંધ્યા ॥

॥ ઇતિ સામવેદીય સંધ્યાપ્રયોગ. ॥

સૂતકર્મા સંધ્યા કરવાનો વિધિ.

પ્રથમ મંત્રરહિત આચમન લેવું. ઐં આપોં ઇં મંત્રો મનમાં
બણીને માર્જન કરવું. પ્રાણુયામ મંત્રરહિત કરવા. ગાયત્રીમંત્ર સા-
રી રીતે બોલીને તેવડે સૂર્યને અર્ધ્યપ્રદાન કરવું. ઐંસૂર્યશ્ચં એ મં-
ત્રથી આચમન ન કરવું તેમ ઉપસ્થાન પણ ન કરવું. દશ ગાયત્રી-
નો માનસિકજપ કરવો.

હે જળા! આ[પાપ]ને હું હૃદયમાં રહી પ્રકાશ કરનાર મોક્ષના કારણ
[આગમનવડે હોમું છું. તે] સારી રીતે હોમેલું થાઓ.

યજ્ઞોપવીતધારણપ્રથા

॥ અથ યજ્ઞોપવીતધારણમ્ ॥

સૂતકની તથા ગ્રહણની સમાપ્તિએ કે ચાર માસ,
આકસ્મિક તુટી જાય સારે કે એવે જ બીજે પ્રસંગે નીચેના વિધિ-
પ્રમાણે નવું જનોઈ ધારણ કરવું:—

પ્રથમ આચમન લઈ એક પ્રાણાયામ કરવો. પછી હાથમાં જળ લઈ
અત્રાદ્ય મહામાંગલ્યપ્રદ અમુકમાસે અમુકપક્ષે અમુકતિથૌ અ-
મુકવાસે મમ શ્રૌતસ્માર્તકર્માનુષ્ઠાનસિદ્ધ્યર્થં સંસ્કારપૂર્વકન-
વીનયજ્ઞોપવીતધારણમહં કરિષ્યે ॥

એમ બોલી તે જળ તરબાણીમાં કે નીચે નાંખવું. પછી જનોઈ હાથમાં
લઈ તેનું જળથી પ્રક્ષાલન કરવું. પછી હથેળીમાં જળ લઈ દશ ગાયત્રીવડે
તે જળનું અભિમંત્રણ કરી તે જળથી યજ્ઞોપવીતનું સંપ્રોક્ષણ કરી પછી
બંને હાથ ઊંચા કરી તેમાં જનોઈ રાખી નીચેના મંત્રો બહુ ડા-
બો હાથ નીચે કરી ડાબા ખભાપર ડાબા હાથદ્વારા તે ધારણ કરવું.
ગૃહસ્થ હોય તેણે તેવી જ રીતે બીજું જનોઈ પણ ધારણ કરવું:—

ૐ યજ્ઞોપવીતં પરમં પવિત્રં, પ્રજાપતેર્યત્સહજં પુરસ્તાત્ ।

આયુષ્યમદ્રયં પ્રતિમુચ્ચશુભ્રં, યજ્ઞોપવીતં બલમસ્તુ તેજઃ ॥૧॥

ૐ યજ્ઞોપવી તમસિયજ્ઞસ્યત્વાયજ્ઞોપવીતેનોપનહ્યામિ ॥૨॥

સારપછી આચમન કરી ચથાશક્તિ ગાયત્રીજપ કરી પછી જૂનું
ઉપવીત ૐસમુદ્રં ગચ્છ સ્વાહા એ મંત્ર બોલી કાઢી નાંખવું. ને કર્ણે
જપ શ્રીસૂર્યભગવાનને નીચેપ્રમાણે બોલી અર્પણ કરવો:—અનેન નવય-
જ્ઞોપવીતધારણાર્થે કૃતેન ચથાશક્તિ ગાયત્રીજપકર્મણા શ્રી-
સવિતા દેવતા પ્રીયતાં ન મમ ॥ ૐ સ્વાહા ॥

भोजनविधि.

પાત્ર સાથે રાખી, પવિત્ર સ્થળે પૂર્વ આદિ દિશાભણી મુખ રાખીને બેસી, જળનું મંડળ કરી, તેપર બોજનપાત્ર મૂકવું. તેમાં રાંધેલું અન્ન પિરસાઈ રહ્યાપછી હાથમાં જળ લઈ ગાયત્રીમંત્ર વડે તે પાત્રમાં પિરસેલા અન્નને પવિત્ર કરવું. પછી દિવસે સત્યંત્વર્તેન પરિષિંચામિ એ મંત્રવડે, તથા રાત્રિએ કૃતંત્વાસત્યેન પરિષિંચામિ એ મંત્રવડે પાત્રની આસપાસ પ્રદક્ષિણાની રીતે જળધારા કરવી. પછી તેધારાના જમણા ભાગમાં જમણી બણીથી રાખી ભણી જાય એમ ભાતના ત્રણ બલિ મૂકવા; તે આ પ્રમાણે:—૧ લો.

ૐ ધૂપતયેનમઃ॥ ૨ જો. ૐ ધુવનપતયેનમઃ॥ ૩ જો. ૐ ધૂતાનાં-
પતયેનમઃ ॥ ૫છી ૐ અમૃતોપસ્તરણમસિસ્વાહા એ મંત્ર બો-
લી આચમન લેવું. ૫છી ડાબા હાથની મધ્યમા (વચલી), અનાભિ-
ક્ષ અને અંગુઠાવડે ભોજનપાત્રને સ્પર્શ કરીને તથા મૈત્ર ધારણ કરીને
ૐ પ્રાણાયસ્વાહા, ૐ વ્યાનાયસ્વાહા, ૐ અપાનાયસ્વાહા,
ૐ સમાનાયસ્વાહા, ૐ ઉદાનાયસ્વાહા, એ પાંચ મંત્રોવડે પ્ર-
ત્યેક મંત્રે એક એક એમ પાંચ આહુતિ ધી અથવા દૂધવાળા ભા-
તની પ્રાણને આપવી. તે સ્વાર ૫છી શ્વિપ્રમાણે જમવું. પાત્રનો સ્પર્શ
તથા મૈત્ર એ પ્રાણાહુતિપર્યંત આવશ્યક છે. ૫છી રાખવાં કે ન રા-
ખવાં તે સ્વેચ્છાપર છે. જમી રહ્યા પછી જમણા હાથમાં પાણી
લઈ ૐ અમૃતાપિધાનમસિસ્વાહા એ મંત્રવડે અર્ધું પાણી પી
જઈ અર્ધું જે ઠેકાણે ખલિદાન મૂકેલ છે તે ઠેકાણે પિતૃતીર્થની રીતે
એટલે અંગુઠા તથા તર્જનીના મધ્ય ભાગવડે રેડવું. ૫છી હાથ
માં ધોઈ સોળ ટાગળા કરી બે આચમન લેવાં.

॥ नथुरामशर्माकृत पुस्तको. ॥

प्रकटकर्तानुं नाम.

मूल्य.

३१. आ. पा.

॥ ॥

२१. रा. कहानल धर्मसिंह मुंयध. १—४—०

राग कोस्तुभ. (छपायछे)

„ पुरषोत्तम कहानल जुनागद. १—४—०

पातञ्जल योगदर्शन.

„ १—८—०

सांख्यदर्शन.

१—८—०

स्वरौदय.

२१. रा. गोविंदल डाब्याभाध पोरमंदर. ०—५—०

योगप्रभाकर.

„ पुरषोत्तम कहानल जुनागद. ०—३—०

मनुष्यमित्र. (अप्राप्य.)

„ वज्रराज जुडाभाध मकरावाद. ०—१०—०

स्वाभाविकधर्म. (अप्राप्य.)

„ पुरषोत्तम कहानल जुनागद. ०—१०—०

श्रीयजुर्वेदनुं आर्षिक प्रकाश.

श्रीमान् डाकार साहेब. लीजरी. विना मूल्ये.

पांचमी आश्रित.

श्री यजुर्वेदनी संध्या.

२१. रा. गणपतिराम नानाभाध. पोरमंदर.

श्री ऋग्वेदनी संध्या.

„ कहानल लवजुराम. „

श्री सामवेदनी संध्या.

„ गोविंदल डाब्याभाध „

श्री अथर्ववेदनी संध्या.

„ गोविंदल डाब्याभाध „

श्री लघुसंध्याना नरडो }

„ „ „

त्रोल आश्रित.

श्री उपदेशग्रंथावलि. अं. ४.

„ वडासल कुमेरल. निजभा.

श्री संध्यारहस्य.

„ „ „

श्री ऋग्वेदनुं आर्षिक.

श्रीमान् डाकार साहेब. लीजरी.

श्री सामवेदनुं आर्षिक.

„ „ „

श्री अथर्ववेदनुं आर्षिक.

„ „ „

सूचनाः—पुस्तक मगावनारे ते ते पुस्तकना प्रकटकर्ताने लभी

ज्येष्ठतु पुस्तक मगावनुं. विना मूल्ये ७ पुस्तको अपायछे, तेने माटे तेमना तरफ पोस्टेज अर्धाआना व ॥ टिकिट भोक्लवी. ने ते सि-
“ अगो माटे मूल्य तथा पो भोक्लवुं.

